

Nyheter från Radiomuseet

Nr 52, 1 maj 2013

Lars Lindskog

Redaktör

l.lindskog@hem.utfors.se

Viktor Ohlsson

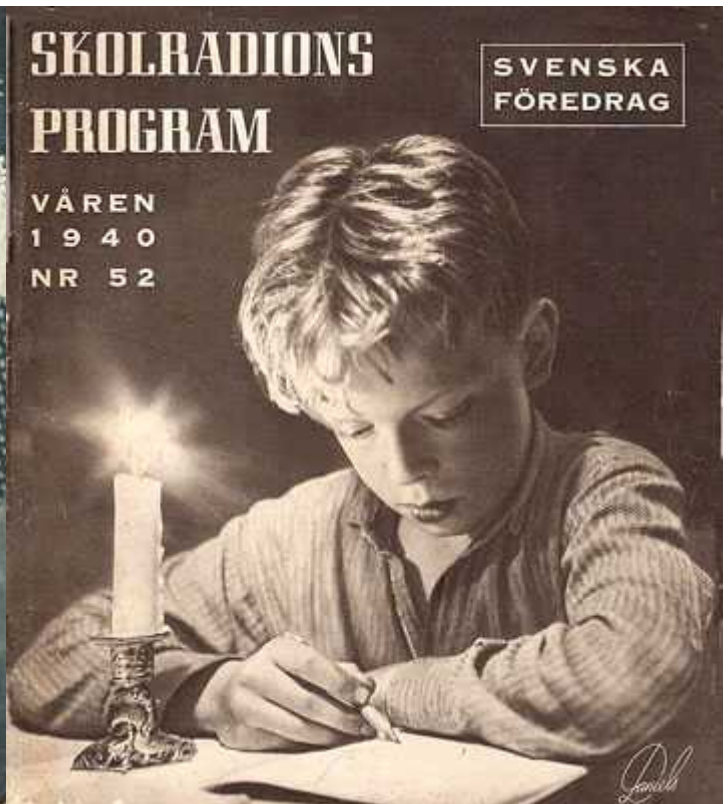
Webbmaster

viktor.ohlsson@von.pp.se

Vi minns väl skolradion?

Kerstin och mikrofonen

Bilder: Bertil Danielsson

Nedan är saxat ur skolaradiohäftet Nr 46 hösten 1938:

Skolradion är nu 10 år

Redan under 1928 skedde försökssändningar, som ledde till ordnad skolradio från och med vårterminen 1929. Jubileet kommer att celebreras bl.a. genom att vi upprepar ett antal av de bästa program, som givits under de gångna åren. Vi tillmötesgår därmed de önskemål om ett dyligt återuppförande, som har framkommit från lärarhåll.

Radiomuseet tackar för dessa två fina skolaradiohäften, som vi fått som gåva tillsammans med ett antal äldre radiolicenser från Lars Bernhed i Floda.

Lars Lindskog

l.lindskog@hem.utfors.se

Information från vår nye ordförande

Vid Radiomuseets nyligen genomförda årsmöte valdes Åke Kjellin, till ordförande för Radiohistoriska Föreningen i Västsverige.

Min målsättning med det kommande årets styrelsearbete är bl a att fortsätta med museets nydaning och struktur för att

åstadkomma en trevlig miljö och öka intresset för museet. För att genomföra detta har jag krävt vissa förbättringar i den interna informationen till medlemmarna och inte minst, till de personer som är aktiva inom museet. Detta sker genom att protokoll från möten snabbt ska utsändas till medlemmarna, som förhoppningsvis ska känna sig mer delaktiga i det pågående arbetet för museets bästa. Vi har utökat styrelsen med flera medlemmar och dessa medarbetare kommer att få spela en betydligt aktivare roll. En av målsättningarna är att förbättra de publika kontakterna och därigenom höja inkomsterna med flera besökare och därmed ökade biljettintäkter samt stimulera försäljning av radiokomponenter och andra föremål.

Planerna på en butik för ändamålet håller redan på att ta form, genom att ta i bruk en del av den nya lokal vi hyrde under senaste året.

Butikslokalen som ligger i anslutning till övriga utrymmen är under arbete och kommer att öppnas under året. Övrig materiel kommer att, liksom tidigare säljas genom s. k. loppmarknad, vilken varit öppen några lördagar under 2012 och 2013 med gott resultat.

För att vidga våra kontakter har vi ett förslag att, i formen av adjungerad styrelseledamot, rådgivare, engagera en kvinna med mycket god utbildning inom museiområdet, som kan leda till ökade kontakter till andra museer och därmed förbättra vår kunskap om aktivt museiarbete. Hon har också ett stort kontaktnät inom media, vilket vi hoppas ska leda till mer publicitet inom vårt verksamhetsområde.

Jag vill med detta förklara min avsikt att arbeta med all den aktivitet jag kan mobilisera för att föra Radiomuseets verksamhet vidare till framgång. Jag hoppas på medlemmarnas acceptans och intresse för våra ansträngningar i den riktningen och att vi alla strävar åt samma håll.

Göteborg i april 2013

Åke Kjellin
ordförande
akekjellin@hotmail.se

Gothia Big Band

För den som missade orkesterns vårkonsert på Radiomuseet den 13 april har Matts Brunnegård lagt in ett smakprov i form av ett fint bildspel med musik samt en videoupptagning. Båda är väl värda att lyssna och titta på.

Bildspel:

<http://www.youtube.com/watch?v=cl6Te02dLo&feature=youtu.be>

Video:

<http://www.youtube.com/watch?v=03v7oYoxuKU&feature=youtu.be>

Lisbeth Kilander in full action

Bild: Matts Brunnegård

Vi hade en hög ambition inom Föreningen att köra tre kurser på Radiomuseet under våren. Men det tycks som om Föreningens medlemmar har många järn i elden när våren

Bo Sörensson

tel 0730 322 192

bo@sorensson.se

Kursverksamheten

kommer, så antalet anmälningar blev ganska lågt. Dessutom har vår eminente lärare Åke Kjellin haft mycket att stå i sedan han tagit över ordförandeklubban för Föreningen. Därför har vi ännu inte kunnat fastställa kursdagar för de två kurser som vi har anmälningar till, nämligen "Trimning av Superheterodynmodulatorer" och "Grundläggande Radioteknik". Vi återkommer så snart situationen blivit klarare.

Efterlysning

Denna Philipsradio har försvunnit från Radiomuseet. Den ägs av en medlem som tog den till museet och fick den reparerad här. Efter detta har radion varit försvunnen. Jag undrar om någon har sett den eller känner till typnumret på denna radio. Har någon en sådan radio i sin ägo som man vill sälja. Apparaten LV, MV och FM-band som går upp till 108 MHz, pilottonstereo och tre snabbvalsinställningar på FM-bandet.

Lars Lindskog

l.lindskog@hem.utfors.se

Detta länder vederbörande till efterrättelse

Så avslutas nedanstående tillståndsbevis från Kunglig Majestät underskrivet av Vi Gustaf, Sveriges konung. Detta visar hur krångligt det var att få och rätt förvalta ett enkelt sändningstillstånd för en radioklubb år 1927.

(Men, varför nu göra någonting enkelt när man kan krångla till det? Red.anm.)

Kunglig Majt:s tillstånd från 1927

för Malmberget – Gällivare Radioklubb att uppsätta och utnyttja en radioanläggning

Kungl. Maj:ts

resolution, given Stockholms slott den
3 juni 1927, å nedan omnämnda ansökning.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har Malmberget - Gallivare radioklubb anhållit om tillstånd att i Malmberget uppsätta och nyttja en radioanläggning.

Utlåtanden i ärendet hava avgivits av telegrafstyrelsen den 31 mars 1927, av marinförvaltningen och chefen för marinstaben gemensamt den 20 april 1927 samt av chefen för generalstaben den 21 maj 1927.

K u n g l . M a j : t tillåter sökanden att, under förbehåll av enskild rätt, i Malmberget uppsätta samt intill utgången av år 1927 nyttja en radioanläggning, under iakttagande av följande villkor och bestämmelser:

1/ Sökanden skall, utan anspråk på gottgörelse, ställa sig till efterrättelse de föreskrifter angående maximieffekt, tillåtna våglängder, tid för experiments utförande, radioanläggningens försattande i obrukbart skick m.m., som till förekommande av störningar kunna komma att utfärdas antingen av telegrafstyrelsen i fråga om den allmänna radiokorrespondensen eller av vederbörande militära myndigheter beträffande militär radiokorrespondens.

2/ Radioanläggningen må icke, utom då det gäller nödsignaler, träda i korrespondens med annan radioanläggning, utan att telegrafstyrelsen därtill meddelat tillstånd.

3/ Telegrafstyrelsens ombud skall städse äga tillträde till apparatrummet för inspektion av radioanläggningens tekniska

Stempel Sigfrid Åker

Baksida

anordningar, varjämte chefen för generalstabens skall äga att genom därtill utsedd officer eller ingenjör när som helst taga del av anordningarna och vid desamma vunna resultat.

4/ Sökanden skall vara skyldig att för år 1927 till telegrafverket erlägga en avgift av tio kronor, där han ej erlagt licensavgift för mottagningsapparat, avseende tid detta tillstånd gäller.

5/ Rundradiörörelse från radioanläggningen må icke bedrivas i annan mån än telegrafstyrelsen sådant medgiver. Sökanden må ej heller genom vidarebefordran eller reproduktion kommersiellt utnyttja det nyhetsmaterial, som medelst rundradio utsändes från annan svensk radioanläggning.

6/ Sökanden skall i övrigt i tillämpliga delar ställa sig till efterrättelse de av telegrafstyrelsen för innehavare av radiomottagningsapparat meddelade bestämmelser.

7/ Sökanden är underkastad de ytterligare villkor och föreskrifter, som Kungl. Maj:t eller telegrafstyrelsen kan komma att utfärda.

Detta länder vederbörande till efterrättelse.

Angående tillstånd för Malmberget - Gällivare radioklubb att i Malmberget uppsätta och nyttja en radioanläggning.

Radioprogram från 1925

Så här kunde radioprogrammet se ut en knapp månad efter att Radiotjänst övertagit programverksamheten och utsändningarna från K.G. Eliasson och hans sändare på Vallgatan 8 avslutats.

Radioprogrammen domineras nu av utsändningar från Stockholm i stället för som under 1924 från Göteborg, då K.G. Eliasson hade ansvaret för dessa.

Observera att några av programmen är "anordnade" av pressen som här Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet,

Ur Göteborgs Morgonpost den 28 januari 1925

RADIONYTT

finnes dagligen i

Göteborgs Morgonpost

Fredagen den 30 januari.
Från kl. 6,20 överdrag av Stockholmsprogrammet.
Kl. 6,20—6,50 em. meddelanden från Sveriges scoutförbund.
Kl. 8,10 föredrag av d:r Olof Rabenius om Mascagnis "På Sicilien".
Kl. 8,40 "På Sicilien", överdragen från Operan.
Omkring kl. 9,50 dagsnyheter från T. T. och väderleksrapport.

Lördagen den 31 januari.
Från kl. 6 överdrag av Stockholmsprogrammet.
Kl. 6 em. professor Gerard de Geer talar om uppkomsten av Sveriges land och hav: 1) Sverige såsom centrum i det nord-europeiska urbergsområdet.
Kl. 7 veckans idrottskrönika.
Kl. 7,30 radiotekniskt föredrag av ingenjör Frans Fransson (anordnat av D. N.).
Kl. 8 Värmlandsafton. Medverkande: Hugo Duhs, Lars Zetterquist och Ane Randel.
Kl. 9,30 dagsnyheter från T. T. och väderleksrapport.
Kl. 10—12 återutsändning från brittisk station.

Söndagen den 1 februari.
Hela dagen överdrag av Stockholmsprogrammet.
Kl. 10,55 fm. högmässogudstjänst från Immanuelskyrkan.
Kl. 12,30 em. väderleksrapport.
Kl. 12,55 tidssignal.
Kl. 5 em. barnens timme.
Kl. 6 aftonsång från Jakobs kyrka.
Kl. 7,15—9,30 svensk armémusik (föredrag samt musik av Kungl. flottans musikkår, anordnat av Sv. D.).
Kl. 9,30 dagsnyheter från T. T. och väderleksrapport.

Definitioner av äldre högtalartyper

Hörtelefon

försedd med en permanentmagnet böjd i halvcirkelform och försedd med polskor av mjukjärn med två seriekopplade spolar. Tätt framför polskorna ligger ett tunt membran av järnplåt, inspänt runt periferin i telefondosan. Impedans 2000-4000 ohm.

Tratthögtalare

har ungefär samma konstruktion som hörtelefonen men är dessutom försedd med en tratt i form av ett exponentialhorn för att ljudet från membranet skall kunna höras i ett rum. Impedansen 2000-4000 ohm gör att den kan drivas direkt i slutrörets anodkrets.

Elektromagnetisk högtalare

innehåller en eller flera permanentmagneter, ofta i hästskoform, och har ofta en ratt på baksidan för centrering av ett magnetankare eller en magnet tunga i ett litet luftgap i magnetsystemet. Magnetankaret/tungan är omgiven av en fast lindning som matas med ljudsignalen och står genom en spindel i direkt förbindelse med själva högtalarkonen (av styv) papp för överföring av ljudet till den omgivande luften. Magnetsystem fanns i en mängd olika utföranden, frisvängande, balanserade m. fl. men hade det gemensamt att basåtergivningen blev mycket otillfredsställande, främst pga ankarets begränsade rörelseamplitud. Impedansen 2000-4000 ohm gör att den kan drivas direkt i slutrörets anodkrets.

Elektrodynamisk / permanentdynamisk högtalare

har en cylindrisk talspole placerad i ett homogent, radiellt magnetfält och rör sig axiellt i detta magnetfält i takt med den påförda ljudsignalen. Talspolen är direkt förbunden med den mjukt upphängda högtalarkonen, som överför den akustiska ljudsignalen till den omgivande luften

Den elektrodynamiska högtalaren finns i huvudsak i två utföranden. Det råder lite förbistring om hur dessa skall benämnas men med "elektrodynamisk högtalare" avses vanligtvis en elektrodynamisk högtalare med det radiella magnetfältet alstrat på elektromagnetisk väg (med fältlindning, inte att förväxla med talspolen!). En elektrodynamisk högtalare med det radiella magnetfältet alstrat på permanentmagnetisk väg brukar rätt och slätt benämnas "permanentdynamisk högtalare". Den elektrodynamiska högtalaren med fältlindning kom först och därefter den permanentdynamiska. Philips var pionjärer med permanentdynamiska högtalare. Jag känner överhuvudtaget inte till någon "icke-permanentdynamisk" högtalare i någon mottagare från Philips och efter andra världskriget tog den permanentdynamiska över helt och hållet.

Eftersom talspolen ofta är lindad i några få lager så blir impedansen låg, 4-12 ohm, varför en utgångstransformator måste inkopplas mellan högtalare och slutrör för optimal impedansanpassning. Det förekom efter kriget under en kort tidsrymd högohmiga varianter för att undvika behovet av impedansanpassning och utgångstransformator men i och med transistorns intåg blev detta utförande överflödigt.

Den permanentdynamiska högtalaren har idag helt tagit över, t o m i hörtelefoner sitter ofta permanentdynamiska högtalare i mycket kompakt utförande. Jag hoppas härmed ha bringat lite klarhet m.a.p. vanliga högtalare i riktigt gamla och nyare radioapparater.

Sture Larsson

sture.v.larsson@gmail.com

The advertisement features three square loudspeakers arranged horizontally. The first on the left is labeled "Elite" and has a decorative, textured grille. The middle one is labeled "Jubileum" and has a circular grille with horizontal lines. The one on the right is labeled "Sektorfar" and has a grille with a complex, interlocking geometric pattern.

TRE STORHETER
 AV HÖGTALARE SOM DOMINERA MARKNADEN
 Grawor "Elite" Kr. 40:— Grawor "Jubileum" Kr. 60:—
 Grawor "Sektorfar" Kr. 120:—

Samtliga med 4-poligt, ställbart magnet-system, för pentod "typ P". "Sektorfar" ersätter fullt den dynamiska högtalaren.

ELEKTRISKA A.-B. SKANDIA, STOCKHOLM

Annons från broschyr utgiven av Göteborgs Litografiska Aktiebolag 1931

Lördagen den 1 juni

klockan 12-14 blir nästa försäljning av radioutrustning och tillbehör på Radiomuseet

Väl mött!

Bertil Bengtsson

sm6aal@tele2.se

Erik Bergsten vår förste ordförande 90 år

Vår förening bildades vid en av SSA, Föreningen Sveriges Sändare Amatörer, anordnad konferens på Industrimuseet i Göteborg 1983-12-03.

Initiativtagare till **Amatörradiohistoriska Föreningen i Västsverige** var **Ulf Sjödén, Erik Bergsten, och Bo Stjernberg**, samtliga radioamatörer. Föreningens förste ordförande blev **Erik Bergsten**.

Stycket nedan är saxat ut QTC 4/13

Erik Bergsten, SM6DGR, ex SM5MU

90 år denna månad, still going strong

Det finns mycket att säga om denne Erik, kanske mest förknippad med det populära serieprogrammet i TV Tekniskt Magasin, som han startade 1957 och sedan ledde i 30 år ända in på 1987.

Nu vill vi emellertid här inför högtidsdagen i april speciellt hylla honom som gammal vän och erfaren radioamatörkollega.

Han trivs utmärkt i shacket en trappa ner i huset i Mölnlycke bakom apparater, instrument och sladdar. En dipol utanför med ena benet upp i skyn på en stång och det andra ner i buskaget ett stycke bort skickar ut tillgängliga 40 watt mest i form av CW sigs, en umgängesform som Erik delar med allt fler av oss radioamatörer.

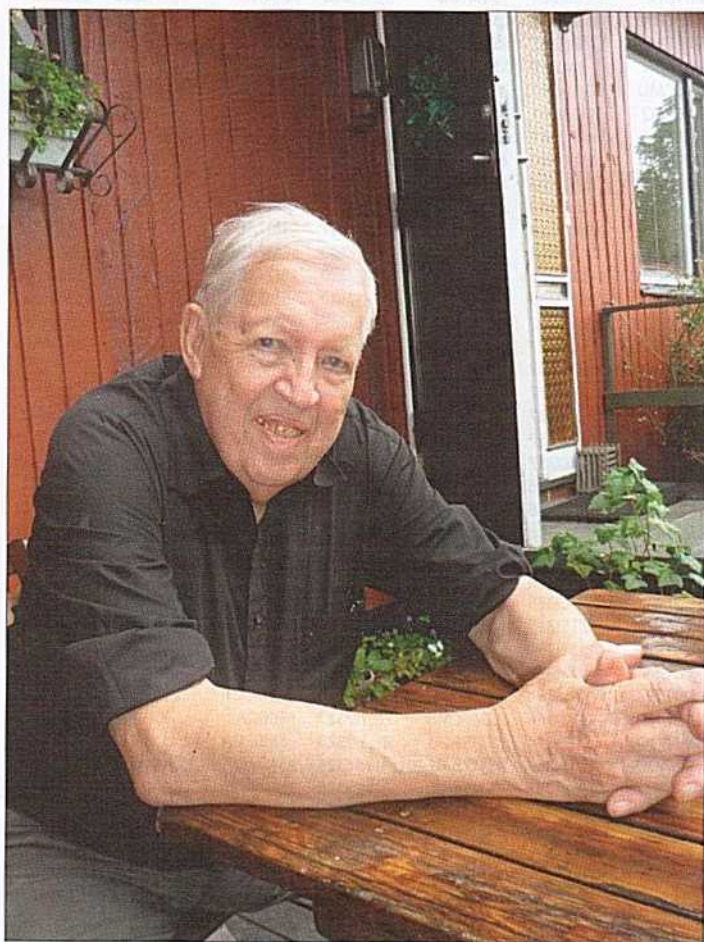
Det är så roligt att lyssna på denne Erik, inte bara på offro-nätet 3,546 MHz kl. 8.30 på morgnarna, utan också på tu man hand. Inget ämne är honom främmande, och skulle det råka vara det, så kompletterar han det så det blir fullt trovärdigt.

Vi som känt Erik i många Herrans år gillar Erik och önskar honom allt gott i många, många år ännu. Det kan låta som ett önsketänkande, men vi i Norden sägs ju leva allt längre numera. Kör man dessutom CW ofta, så ökar chanserna definitivt.

SM6GR, SM7MSC, SM0GU, SM5ADI, SM1LF SM6CLU samt EA5GWA

En något äldre bild som QTC-redaktionen har fått från SM7WT.

Erik i hemmiljö. SM6GR tog bilden

Ett stort tack!

Efter Radioföreningens årsmöte, som jag tyvärr inte hade möjlighet att närvara vid pga utlandsresa, fick jag det glada meddelandet att jag tilldelats ett eldsjässtipendium från Stiftelsens för forskning och utbildning inom radio- och teletekniken och dess historia.

Jag känner mig hedrad av utmärkelsen och tolkar den som en uppskattning av det arbete jag lagt ner på museet. Det inspirerar ju också till fortsatt arbete för att förbättra Radiomuseet enligt styrelsens ambitioner och medlemmarnas intresse.

Bengt Lindberg
benli@glocalnet.net

Vill vi ha reklam för våra aktiviteter på Radiomuseet lägger Norra Älvstranden Utveckling gärna in en länk på sin Facebooksida till Radiomuseets hemsida.

Kontaktperson är: Terese Nilsson som arbetar med Kommunikation Fastigheter.
Telefon 031-779 96 52 e-post: terese.nilsson@alvstranden.se
Adressen till sidan i Facebook är: <http://www.facebook.com/alvrummet>

Facebook

Radiomuseets nyaste medium håller en levande och tät kontakt med sina besökare. Titta in Du också! Adressen är som vanligt:

<http://www.facebook.com/home.php?#/pages/Goteborg-Sweden/Radiomuseet/136495834874?ref=ts>

Lars Lindskog

l.lindskog@hem.utfors.se

Nästa deadline för Nyheter från Radiomuseet är onsdagen den 27 maj.

Vidarebefordra gärna Nyheter från Radiomuseet till vänner och bekanta, om Du vill sprida kunskap om Radiomuseet och allt vi sysslar med här!

Skriv, ring eller meila Dina tankar och idéer inför Radiomuseets framtid. Kanske är det något som Du själv skulle vilja vara med och arbeta med. Välkommen även med bilder, kommentarer och inlägg både till Audionen och till Nyheter från Radiomuseet! Vi ser verkligen fram emot att få dessa!

Audionen

Sven Persson

audionen@radiomuseet.se

Nyheter från Radiomuseet

Lars Lindskog

l.lindskog@hem.utfors.se

kloka ord

Säkert ett gott råd från någon förtänksam driftsingenjör

Många hälsningar till alla våra läsare från
Radiohistoriska Föreningen i Västsverige

